ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr. A420195918
Lietas arhīva Nr. AA43-0472-19/14
ECLI:LV:ADAT:2019:0523.A420195918.13.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2019.gada 23.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Linda Vīnkalna, tiesneses Inga Juhņeviča-Knoka un Laura Konošonoka

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2018.gada 22.marta lēmuma Nr./numurs/ atcelšanu daļā, sakarā ar Valsts ieņēmumu dienesta apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2018.gada 31.oktobra spriedumu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – dienests) Nodokļu pārvaldes Iedzīvotāju ienākuma nodokļa datu atbilstības pārbaužu daļas 2018.gada 1.februāra lēmumu Nr./numurs/ pieteicējam /pers. A/ samaksai budžetā noteikts iedzīvotāju ienākuma nodoklis (turpmāk – IIN) 6269,10 euro un nokavējuma nauda 1098,30 euro, kā arī noteikts pienākums 30 dienu laikā pēc šā lēmuma saņemšanas iemaksāt budžetā 7367,40 euro.
Nepiekrītot minētajam lēmumam, pieteicējs to apstrīdēja.

[2] Ar dienesta 2018.gada 22.marta lēmumu Nr./numurs/ (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) lēmums par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem atstāts negrozīts. Pārsūdzētajā lēmumā citastarp norādīts, ka lietā ir strīds par tāda nodokļu parāda samaksas pienākumu un kārtību, kas ar nodokļu administrācijas lēmumu konstatēts pēc personas maksātnespējas procesa pasludināšanas, bet ir noteikts par periodu līdz tam.
Pieteicējs 2015. un 2016.gadā bija nodarbināts ārvalstu diplomātiskajā un konsulārajā pārstāvniecībā Latvijas Republikā – ārvalsts vēstniecībā. Atbilstoši ārvalsts vēstniecības dienestam iesniegtajos darba devēja ziņojumos norādītajiem datiem pieteicēja algotā darbā gūtie ienākumi 2015.gadā bija 16 556,88 euro un 2016.gadā – 15 717,08 euro, no kuriem IIN nav ieturēts. Pieteicējs nav iesniedzis 2015. un 2016.gada ienākumu deklarācijas, un tādējādi viņš nav arī aprēķinājis un iemaksājis budžetā IIN no gūtajiem ienākumiem.
Pieteicējam IIN parāds bija izveidojies jau saskaņā ar dienesta iepriekš veiktajām pieteicēja datu atbilstības pārbaudēm par ārvalsts vēstniecībā gūtajiem ienākumiem 2010. – 2014.gadā. Tādējādi pieteicējs nevarēja nezināt par pienākumu arī par 2015. un 2016.gadā gūtajiem ienākumiem ārvalstu diplomātiskajā un konsulārajā pārstāvniecībā aprēķināt un iemaksāt budžetā IIN. Šādos apstākļos pieteicējs apzināti norādījis nekorektu informāciju par savām nodokļu saistībām tiesā iesniegtajā maksātnespējas procesa pieteikumā.
Maksātnespējas likums regulē maksātnespējas procesa norisi, nevis nodokļu administrēšanas procesu. Savukārt likuma „Par nodokļiem un nodevām" 26.panta sestās daļas 5.punkts paredz rīcību attiecībā uz nodokļu administrēšanu uzsākta maksātnespējas procesa gadījumā, t.i., arī pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas nodokļu maksātājs veic visus kārtējos nodokļu maksājumus saskaņā ar nodokļu likumiem.

[3] Pieteicējs iesniedza tiesā pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu daļā par valsts budžetā maksājamo nokavējuma naudu par laika periodu no 2017.gada 13.aprīļa līdz 27.novembrim un noteikto pienākumu 30 dienu laikā pēc lēmuma par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem saņemšanas iemaksāt budžetā 7367,40 euro, tajā skaitā IIN 6269,10 euro un nokavējuma naudu 1098,30 euro. Pieteikumu pieteicējs pamatojis ar to, ka ar pārsūdzēto lēmumu viņam uzlikts pienākums samaksāt IIN par 2015. un 2016.gadu, t.i., par laiku pirms pieteicēja maksātnespējas procesa pasludināšanas. Pieteicējs vērsies pie dienesta ar lūgumu sniegt informāciju par neizpildītajām saistībām, un dienests 2017.gada 23.februāra izziņā norādījis, ka pieteicēja saistību apmērs ir 26 485,50 euro. Šīs saistības pieteicējs norādīja maksātnespējas procesa pieteikumā, un tās tiek dzēstas atbilstoši ar Rīgas rajona tiesas 2017.gada 28.jūlija lēmumu civillietā Nr.C33432317 apstiprinātajam saistību dzēšanas plānam. Ar dienesta izziņu pieteicējam radīta tiesiskā paļāvība attiecībā uz viņa nenokārtoto saistību apmēru. Tas, ka dienests jau pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas konstatējis vēl citas pirms šā procesa pasludināšanas radušās saistības, nedrīkst pieteicējam radīt nelabvēlīgas sekas.

[4] Ar dienesta 2018.gada 8.jūnija lēmumu Nr./numurs/ pārsūdzētais lēmums atcelts daļā par papildu budžetā aprēķināto nokavējuma naudu 358,54 euro, t.i., par periodu no 2017.gada 18.aprīļa līdz 27.novembrim, un atstāts negrozīts daļā par papildus budžetā aprēķināto IIN 6269,10 euro un nokavējuma naudu 739,76 euro.
Vienlaikus ar minēto lēmumu nolemts veikt pārsūdzētā lēmuma izpildi daļā par papildu samaksai budžetā noteikto IIN 3201,23 euro par 2015.gadu un nokavējuma naudu 488,19 euro atbilstoši Maksātnespējas likuma regulējumam, bet daļā par papildus samaksai budžetā noteikto IIN par 2016.gadu 3067,87 euro un nokavējuma naudu 251,57 euro – atbilstoši likumam „Par nodokļiem un nodevām".

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2018.gada 31.oktobra spriedumu pārsūdzētais lēmums atcelts daļā par valsts budžetā maksājamo nokavējuma naudu par laika periodu no 2017.gada 13.aprīļa līdz 18.aprīlim un noteikto pienākumu 30 dienu laikā pēc lēmuma par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem saņemšanas iemaksāt budžetā 3319,44 euro, tajā skaitā IIN 3067,87 euro un nokavējuma naudu 251,57 euro; izbeigta tiesvedība par

pārsūdzētā lēmuma atcelšanu daļā par valsts budžetā maksājamo nokavējuma naudu par laika periodu no 2017.gada 18.aprīļa līdz 27.novembrim, kā arī uzlikto pienākumu 30 dienu laikā pēc lēmuma par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem saņemšanas iemaksāt budžetā 3689,42 euro, tajā skaitā IIN 3201,23 euro un nokavējuma naudu 488,19 euro. Spriedums citastarp pamatots šādi.

[5.1] Lietā citastarp pastāv strīds par pieteicējam noteikto pienākumu samaksāt budžetā 3319,44 euro, tajā skaitā IIN par 2006.gadu 3067,87 euro un nokavējuma naudu 251,57 euro.

[5.2] Tiesa norādījusi, ka lietā ir piemērojama Maksātnespējas likuma 73.panta 11.daļa. Saskaņā ar minēto tiesību normu nodokļu administrācijas prasījumi, kuri radušies pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas un ir tieši saistīti ar parādnieka darījumiem, kas veikti līdz dienai, kad pasludināts maksātnespējas process, ir piesakāmi kā kreditora prasījumi šajā likumā noteiktajā kārtībā.

Tādējādi attiecībā uz nodokļu parādiem, kas aprēķināti par periodu līdz maksātnespējas pasludināšanai, ir piemērojama Maksātnespējas likuma 73.panta 11.daļa, nevis likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta 5.1daļa, kas noteic personas pienākumu noteiktā termiņā iemaksāt budžetā aprēķināto nodokļa summu un nokavējuma naudu.

Tiesa norādījusi, ka, ievērojot minēto, dienestam aprēķinātais nodokļu parāds bija jāpiesaka kā kreditora prasījums Maksātnespēja likumā noteiktajā kārtībā, un līdz ar to dienests prettiesiski pārsūdzētajā lēmumā ir uzlicis pieteicējam pienākumu noteiktā termiņā iemaksāt valsts budžetā aprēķināto nodokļu parādu.

[5.3] Tiesa atsaukusies uz Augstākās tiesas judikatūru jautājumā par dienesta tiesībām noteikt personai pienākumu noteiktā termiņā samaksāt aprēķināto parādu, kas radies par periodu pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas. Augstākā tiesa atzinusi, ka Maksātnespējas likuma normas noregulē vairākus ar nodokļu jomu saistītus aspektus un ir uzskatāmas par speciālām iepretim vispārīgajam nodokļu jomas tiesiskajam regulējumam – likumam „Par nodokļiem un nodevām" (sk. Augstākās tiesas 2016.gada 7.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-580/2016 10.punktu). Dienests atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.pantā noteiktajam ir tiesīgs pārbaudīt nodokļu samaksas pareizību un aprēķināt nodokļu parādu arī tad, kad ir pasludināts maksātnespējas process. Tomēr pienākumu noteiktā termiņā iemaksāt budžetā aprēķināto nodokļu parādu nevar piemērot gadījumā, kad ir pasludināts nodokļu maksātāja maksātnespējas process (sk. Augstākās tiesas 2017.gada 29.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-315/2017 23.punktu).

[5.4] Tiesa piekritusi dienestam, ka, ievērojot pieteicējam iepriekš veiktās datu atbilstības pārbaudes par 2010.-2014.gadu, pieteicējam bija jābūt zināmam pienākumam samaksāt IIN arī par 2015. un 2016.gadā gūtajiem ienākumiem. Tomēr minētais nevar būt pamats atkāpties no Maksātnespējas likumā ietvertās speciālās kārtības, kādā piesakāmi nodokļu administrācijas prasījumi, kas radušies par periodu pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas. Turklāt arī dienests 2017.gada 23.februāra izziņā, norādot pieteicēja nodokļu parāda apmēru, kā arī 2017.gada 11.maijā paziņojot savu kreditora prasījumu pieteicēja maksātnespējas administratoram, neizmantoja iespēju attiecīgos prasījumus pieteikt Maksātnespējas likumā noteiktajā kārtībā. Savukārt pārbaude par to, kā dienests īsteno savas kā kreditora tiesības maksātnespējas procesa laikā, nav administratīvās tiesas kompetencē. Tas ir pakļauts vispārējās jurisdikcijas tiesai atbilstoši Civilprocesa likuma un Maksātnespējas procesa likuma normām (sk. Augstākās tiesas 2009.gada sprieduma lietā Nr.SKA-257/2009 9.-10.punktu un 2017.gada 29.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-315/2017 22.punktu).

Tiesa norādījusi, ka dienesta atsaukšanās uz likuma „Par nodokļiem un nodevām" 25.panta sestās daļas 5.punktā noteikto, ka pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas nodokļu maksātājs veic visus kārtējos nodokļu maksājumus saskaņā ar nodokļu likumiem, nav pamatota, jo izskatāmā lieta ir par tādu nodokļu parādu, kas radies par periodu pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas, nevis par kārtējiem nodokļu maksājumiem.

Dienests nepamatoti nav nošķīris periodu pirms nodokļu maksātāja maksātnespējas pasludināšanas, kad dienests attiecībā uz nodokļu parādiem rīkojas kā kreditors, un periodu pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas, kad dienests rīkojas kā nodokļu administrācija likumā „Par nodokļiem un nodevām" noteiktajā kārtībā. Tas, ka nodokļu saistības izpildes termiņš iestājas pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas, automātiski nenozīmē, ka šis ir kārtējais nodokļu maksājums. Pretēja izpratne par šo periodu (pirms vai pēc maksātnespējas procesa) nodalīšanā nav atbilstoša Maksātnespējas likuma 73.panta 11.daļai un 134.panta trešajai daļai.

Tiesa atzinusi, ka izšķirošs apstāklis, lai noteiktu, vai parāds ir radies pirms vai pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas, ir nevis brīdis, kad iestājas maksājuma samaksas termiņš, bet gan brīdis, kad ir veikti darījumi, par kuriem aprēķināms nodoklis.

[5.5] Šādos apstākļos tiesa pārsūdzēto lēmumu citastarp daļā par pieteicējam noteikto pienākumu iemaksāt budžetā 3319,14 euro atzinusi par prettiesisku un atcēlusi.

[6] Dienests par Administratīvās rajona tiesas 2018.gada 31.oktobra spriedumu daļā, ar kuru pārsūdzētais lēmums atcelts daļā par pieteicējam noteikto pienākumu iemaksāt budžetā 3319,44 euro, tajā skaitā IIN 3067,87 euro un nokavējuma naudu 251,57 euro, iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota šādi.

Tiesa nepamatoti atsaukusies uz Maksātnespējas likuma 73.panta 11.daļu, kā arī tiesa nav ņēmusi vērā, ka pieteicējam nodokļu parāds nav radies darījuma rezultātā. Dienests, atsaucoties uz likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 2.panta 1.punktu un 8.panta pirmo daļu, norāda, ka lietas ietvaros pieteicēja gūtie ienākumi no darba tiesiskajām attiecībām ir ar IIN apliekamie ienākumi. No likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 4.panta pirmās daļas 4.punktā un Ministru kabineta 2010.gada 21.septembra noteikumu Nr.899 „Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" 12.2.apakšpunktā noteiktā secināms, ka par ārvalstu vēstniecībā gūto algotā darba ienākumu darbiniekam, kurš ir Latvijas rezidents, ir jāiesniedz gada ienākumu deklarācija un nodoklis jāaprēķina rezumējošā kārtībā. Par minēto pēc būtības nav strīda, kā arī tiesa ir norādījusi, ka lietā arī nav strīda par IIN un nokavējuma naudas aprēķinu līdz 2017.gada 13.aprīlim, kad pasludināts pieteicēja maksātnespējas process. Proti, pieteicējs neiebilst pret to, ka dienests arī pēc pieteicēja maksātnespējas procesa pasludināšanas ir veicis IIN samaksas pareizības pārbaudi par periodu līdz maksātnespējas procesa pasludināšanai un noteicis pieteicējam budžetā iemaksājamo nodokļu parādu.

Dienesta ieskatā, ja vadās pēc tiesas argumentācijas, tad dažādu ienākumu veidu guvēji tiek nostādīti atšķirīgās situācijās, kas ir pretrunā taisnīguma principam. Pieteicējam ir jāapzinās pienākums veikt IIN par 2016.gadā gūtajiem ienākumiem, kā arī jāņem vērā Finanšu ministrijas 2018.gada 14.marta vēstulē Nr.4.1-6/4/1320 citas lietas ietvaros sniegto informāciju, ka, ja, piemēram, fiziskā persona, kurai pasludināts maksātnespējas process, gūst algota darba ienākumus, tie tiek aplikti ar algas nodokli, darba devējs ietur nodokli izmaksas vietā un saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 17.panta piekto daļu darba devējs algas nodokli iemaksā budžetā reizi mēnesī, kad kontā tiek saņemta nauda iedzīvotāju ienākumu izmaksai. Dienesta ieskatā arī izskatāmajā lietā, lai gan pieteicējam tika pasludināts maksātnespējas process, tomēr viņam ir pienākums veikt nodokļa nomaksu, jo pieteicējam deklarācija bija jāiesniedz līdz 2017.gada 1.jūnijam (t.i., pēc tam, kad pasludināts maksātnespējas process). Minētais pienākums nerodas no parādnieka darījumiem, kas veikti līdz dienai, kad pasludināts maksātnespējas process, tie ir ienākumi, no kuriem ir maksājams algas nodoklis. Pretējā gadījumā personas, kuras ir nodarbinātas, par kurām algas nodokli maksā darba devējs un kurām ir pasludināts maksātnespējas process, tiek nostādītas nevienlīdzīgā situācijā. Arī Augstākās tiesas 2013.gada 28.marta spriedumā lietā Nr.SKA-23/2013 atzīts, ka atbrīvojums no nodokļa maksāšanas skar valsts budžeta jautājumus, tāpēc atbrīvojumiem no nodokļa maksāšanas ir skaidri jābūt noteiktiem likumā un tie ir interpretējami šauri. Gan iestādēm, gan tiesām būtu jāatturas pēc analoģijas piemērot nodokļu atvieglojumu, ja likums tādu skaidri neparedz.

Dienests, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 172.panta ceturtajā daļā noteikto, norāda, ka konkrētais nodokļu maksājums ir uzskatāms par kārtējo nodokļu maksājumu, jo deklarācijas iesniegšanas termiņš, tostarp nodokļu maksāšanas termiņš, iestājas pēc maksātnespējas procesa

pasludināšanas. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka dienests nevar pirms tam konstatēt nodokļu parādu, proti, ievērojot to, ka deklarācijas iesniegšanas termiņš vēl nav iestājies, un tādējādi dienests arī ātrāk nevarēja noteikt pienākumu veikt strīdus nodokļu nomaksu.

Maksātnespējas likuma 73.panta 11.daļā un 134.panta trešajā daļā ietvertie nosacījumi parādnieka saistību apzināšanai ir būtiski līdz brīdim, kamēr kreditoram ir iespējams izmantot tiesības pieteikt kreditora prasījumu, lai tā segšana varētu notikt Maksātnespējas likumā paredzētajā kārtībā, tajā pašā laikā prasījuma tiesības zaudējot gadījumos, kad, neskatoties uz šādu pastāvošo iespēju, tā nav tikusi izmantota.

To, ka minēto normu regulējums ir aktuāls līdz brīdim, kamēr parādnieks ir tiesīgs izmantot iespēju pieteikt kreditora prasījumu, faktiski apliecina arī šo normu vārdiskais formulējums. Proti, no Maksātnespējas likuma 73.panta 11.daļas secināms, ka attiecīgie prasījumi piesakāmi kā kreditora prasījumi šajā likumā noteiktajā kārtībā, ko ir iespējams īstenot tikai līdz brīdim, kamēr kreditora prasījumu pieteikšanu pieļauj Maksātnespējas likuma normas. Attiecīgi Maksātnespējas likuma 73.panta 11.daļa nevar attiekties uz gadījumiem, kad kreditora prasījuma pieteikšanu vairs nepieļauj Maksātnespējas likums. Arī Maksātnespējas likuma 134.panta trešās daļas nosacījumam par parādnieka saistību, kuru izpildes termiņš iestājas pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas, uzskatīšanu par tādām, kurām izpildes termiņš iestājies juridiskās personas maksātnespējas procesa laikā, vairs nav nekādas nozīmes, ja Maksātnespējas likums nepieļauj kreditora prasījuma pieteikšanu. Pretējā gadījumā pastāvētu absurda situācija, proti, no vienas puses, likumdevējs nosaka, ka tādi nodokļu maksājumi, kas konstatēti pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas, ir piesakāmi kā kreditora prasījumi, bet, no otras puses, nepieļauj kreditoru prasījumu atzīšanu gadījumā, kad šādi prasījumi ir atklājušies pēc Maksātnespējas likuma 73.panta pirmajā un otrajā daļā minēto termiņu iestāšanās.

Ievērojot Maksātnespējas likuma mērķi, nav pamata uzskatīt, ka kreditoram būtu liedzama iespēja saņemt sava prasījuma segšanu un parādnieks būtu jāatbrīvo no tādu saistību segšanas, kuras maksātnespējas procesa ietvaros, kreditoru prasījumu apzināšanas periodā, nevarēja tikt pieteiktas kā kreditora prasījums sakarā ar to, ka tās nepastāvēja, vēl jo vairāk, ja prasījuma nepieteikšana ir saistāma ar paša parādnieka negodprātīgu rīcību, savlaicīgi nedeklarējot budžetā maksājamās summas, kā tas arī ir noticis lietā.

Dienests atbilstoši Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas 8.punktā paredzētajam bija tiesīgs uzlikt pieteicējam pienākumu iemaksāt valsts budžetā nodokļu parādu, kas ir uzskatāms kā kārtējais nodokļu maksājums. Lietā pastāvošajos faktiskajos apstākļos dienests ir rīkojies atbilstoši normatīvajiem aktiem, kā arī pārsūdzētajā lēmumā ir ietvertas visas administratīvā akta sastāvdaļas, tostarp pieteicējam uzliktais pienākums.

Dienests nepiekrīt tiesas secinājumam, ka dienests, 2017.gada 23.februāra izziņā norādot pieteicēja nodokļu parāda apmēru, kā arī 2017.gada 11.maijā, paziņojot savu kreditoru prasījumu pieteicēja maksātnespējas procesa administratoram, neizmantoja iespēju attiecīgos prasījumus pieteikt Maksātnespējas likumā noteiktajā kārtībā. 2017.gada 23.februārī dienests nevarēja noteikt parāda apmēru par 2016.gadu, jo termiņš deklarācijas iesniegšanai un samaksas veikšanai vēl nebija iestājies. Dienestam faktiski nebija iespēja pieteikt savu kreditoru prasījumu par strīdus IIN, jo vēl nebija veikta pārbaude, kuras laikā būtu konstatēts fakts par konkrēta nodokļa parādu. Savukārt atbilstoši Maksātnespējas likuma 73.panta ceturtās daļas nosacījumiem kreditori savā iesniegumā norāda tostarp prasījuma apmēru, atsevišķi minot galvenā prasījuma un blakus prasījumu apmērus.

Lietā esošie pierādījumi un noskaidrotie apstākļi apliecina, ka pieteicējam ir pienākums veikt kārtējo nodokļu maksājumus, un konkrētajā gadījumā nesamaksātais nodoklis ir tulkojams kā kārtējais nodoklis.

[7] Paskaidrojumos Administratīvajai apgabaltiesai pieteicējs norāda, ka apelācijas sūdzība nav pamatota. Pieteicējs paskaidro, ka darba tiesisko attiecību nodibināšana ar līgumu ir tiesisks darījums, jo, kā atzīts juridiskajā literatūrā, līgums ir viens no darījumu veidiem, kā arī ar darba līgumu viena puse uzņemas strādāt otrai darbu par atlīdzību.

Pieteicējs, atsaucoties uz Augstākās tiesas 2016.gada 7.jūnija spriedumā lietā Nr.SKA-580/2016 un 2017.gada 29.decembra spriedumā lietā Nr.SKA-315/2017 atzīto, norāda, ka dienesta atsauce uz Augstākās tiesas nolēmumiem, saskaņā ar kuriem atbrīvojumiem no nodokļu ir jābūt skaidri noteiktiem likumā un tie ir jāinterpretē šauri, nav pamatota.

Pieteicējs nav atbrīvots no nodokļu samaksas, un to arī nelūdz, bet sakarā ar pieteicēja maksātnespējas procesu ir uzsākta pieteicēja saistību dzēšanas procedūra. Tādējādi tiesa pamatoti atzinusi, ka attiecīgā nodokļu parāda piedziņa bija veicama atbilstoši Maksātnespējas likuma regulējumam, nevis administratīvā procesa kārtībā.

Tiesa arī pareizi norādījusi, ka izšķirošais apstāklis, lai noteiktu, vai parāds ir radies pirms vai pēc maksātnespējas likuma pasludināšanas, ir nevis brīdis, kad iestājas maksājuma samaksas termiņš, bet gan brīdis, kad ir veikti darījumi, par kuriem aprēķināms nodoklis. Tiesa arī pamatoti atsaukusies uz Maksātnespējas likuma 134.panta trešo daļu, savukārt dienesta apgalvojums, ka pieteicēja IIN parāds par 2016.gadu bijis uzskatāms par kārtējo nodokļu maksājumu, atzīstams par nepamatotu.

Lietā nepastāv strīds, ka pārsūdzētais lēmums attiecas uz saistībām, kuras radušās 2015. un 2016.gadā, bet, ņemot vērā Maksātnespējas likuma 134.panta trešajā daļā noteikto, šo saistību apmēra noteikšana un prasījumu pieteikšana nav saistāma ar pieteicēja ienākumu deklarācijas iesniegšanas termiņu. Saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 19.panta piekto daļu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2017.gada 31.decembrim) deklarācija ar tai pievienotajiem dokumentiem iesniedzama dienestam taksācijas gadam sekojošajā gadā no 1.marta līdz 1.jūnijam. Savukārt pieteicēja maksātnespējas process pasludināts ar Rīgas rajona tiesas 2017.gada 13.aprīļa spriedumu civillietā Nr.C33432317, un saskaņā ar Lursoft datiem attiecīgs ieraksts maksātnespējas reģistrā izdarīts 2017.gada 18.aprīlī. Ņemot vērā Maksātnespējas likuma 73.panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā noteikto, dienestam arī pēc 2017.gada 1.jūnija bija vairāki mēneši (nevis tikai līdz 2017.gada 11.maijam, kā tas nepamatoti norādīts apelācijas sūdzībā) veikt pārbaudi, konstatējot nodokļu parādu par 2016.gadu un, vēl jo vairāk, par 2015.gadu. Minēto dienests nav izmantojis.

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 245. un 304.panta pirmo daļu lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[9] Atbilstoši apelācijas sūdzības apjomam lieta pārskatāma daļā, ar kuru pirmās instances tiesa pieteikumu apmierināja daļā, pārsūdzēto lēmumu atceļot daļā par pieteicējam noteikto pienākumu iemaksāt budžetā 3319,44 euro, tajā skaitā IIN 3067,87 euro un nokavējuma naudu 251,57 euro.

Novērtējusi lietā esošos pierādījumus, apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota, bet pieteikums lietas pārskatāmajā daļā ir apmierināms.

[10] Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums lietas pārskatāmajā daļā ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai lietas pārskatāmajā daļā, to neatkārtojot.

[11] Par apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda, ka tie nav pamatoti.

Pirmās instances tiesa lietā pamatoti piemērojusi Maksātnespējas likuma 73.panta 11.daļu, kas noteic, ka nodokļu administrācijas prasījumi, kuri radušies pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas un ir tieši saistīti ar parādnieka darījumiem, kas veikti līdz dienai, kad pasludināts maksātnespējas process, ir piesakāmi kā kreditora prasījumi šajā likumā noteiktajā kārtībā.

Minētā ir speciālā tiesību norma, un nodokļu administrācija nevar atteikties to piemērot. Pirmās instances tiesa pareizi secināja, ka atbilstoši minētajai tiesību normai izšķirošais apstāklis, lai noteiktu, vai parāds ir radies pirms vai pēc maksātnespējas likuma pasludināšanas, ir nevis brīdis, kad iestājas maksājuma samaksas termiņš, bet gan brīdis, kad ir veikti darījumi, par kuriem aprēķināms nodoklis.

Nav pamatots dienesta viedoklis, ka izskatāmajā lietā pieteicējs nav veicis darījumus minētās normas izpratnē. Pieteicējs paskaidrojumā pareizi norādījis, ka darba tiesisko attiecību nodibināšana ar līgumu ir tiesisks darījums. Tātad dienesta prasījumi par IIN un nokavējuma naudu, kopā 3319,14 euro, ir tieši saistīti ar pieteicēja darījumiem, kas veikti 2016.gadā, tas ir – līdz dienai, kad pasludināts maksātnespējas process.

Dienests uzskata, ka tam faktiski nebija iespēja pieteikt savu kreditoru prasījumu par strīdus IIN, jo vēl nebija veikta pārbaude, kuras laikā būtu konstatēts fakts par konkrēta nodokļa parādu. Tomēr šis arguments nav pamatots. Pieteicējs pamatoti norādījis, ka atbilstoši Maksātnespējas likuma 73.panta pirmās, otrās un trešās daļas regulējumam dienestam bija pietiekams laiks veikt pieteicēja nodokļu samaksas pārbaudi, konstatēt nodokļa parādu un iesniegt kreditora prasījumu vēl vairāku mēnešu laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, bet to dienests nav izmantojis.

[12] Šādos apstākļos pieteikums lietas apelācijas kārtībā pārsūdzētajā daļā ir apmierināms, un pārsūdzētais lēmums daļā ir atceļams kā nepamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

/pers. A/ pieteikumu apmierināt daļā.

Atcelt no pieņemšanas dienas Valsts ieņēmumu dienesta 2018.gada 22.marta lēmumu Nr. /numurs/ daļā par /pers. A/ noteikto pienākumu iemaksāt budžetā 3319,44 euro, tajā skaitā iedzīvotāju ienākuma nodokli par 2016.gadu 3067,87 euro un nokavējuma naudu 251,57 euro.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente L.Vīnkalna

Tiesneses I.Juhņeviča-Knoka

L.Konošonoka